

Velja v Ljubljani in
po pošti:celo leto . . . K 120.—
pol leta . . . „ 60.—
četrt leta . . . „ 30.—
za mesec . . . „ 10.—

Za inozemstvo:

celo leto . . . K 140.—
pol leta . . . „ 70.—
četrt leta . . . „ 35.—
za mesec . . . „ 12.—

JUGOSLAVIJA

Na pismene naročbe brez
poštne dajatve se ne
moremo ozirati.Novi naročniki naj pošiljajo
naročnino po nakaznici.Oglašje se zaračunava po
porabljenem prostoru in sicer
1 mm visok ter 55 mm
širok prostor za enkrat 1 K,
za večkrat popust.Uredništvo je v Ljubljani, Frančiškanska ulica števil. 6/1.
Telefon števil. 360. — Upravištvo je na Marijinem trgu
števil. 8. Telefon števil. 44.Izhaja vsak dan zjutraj.
Posamezna številka velja 60 vin.Vprašanjem glede inseratov i. dr. se naj priloži za odgo-
vor dopisnica ali znamka. — Dopisi naj se frankirajo. —
Rokopisi se ne vračajo.

Preokret v valutnem vprašanju.

Krona se zamenja al pari z novim bankovcem!

Stari srbski dinar ostane v prometu. Relacija med krono in dinarjem prepuščena bodočemu parlamentu. Zlata podlaga dinarja dotlej ukinjena.

Krona priznana in prevzeta od države in Narodne banke!

Država garantira za krono z vsem imetjem. Krona podprta z zlatom, srebrom in vsem premoženjem srbske „Narodne banke“.

ZGODOVINSKA MINISTRKA SEJA.

Beograd, 12. Današnja ministrska seja je zgodovinskega pomena. Razpravljalo in rešilo se je valutno vprašanje. Začela je ob 10. zjutraj, ob 1. uri se je prekinila, popoldne se je nadaljevala ter končala pozno v noč. Že v dopoldanskem posvetovanju se je pokazalo, da si je res ministrski svet na jasen, da se mora valutno vprašanje rešiti edino-le na podlagi, da se zamenja krona za krono, torej al pari. Popoldne in zvečer so se določevale posamezne glavne točke te izvedbe. Ministrski svet se je po jako temeljitim in stvarnem razpravljanju zedinil v vseh glavnih točkah in jutri bo sledila stilizacija sklepa ministrskega sveta.

Beograd, 12. Kakor smo izvedeli, je bil predložen današnjemu ministrskemu svetu prvotni načrt za ureditev valutnega vprašanja, ki je iz beograjskih novih dobro znan. Proti temu načrtu je zastopal minister dr. Albert Kramer drugi predlog, ki zahteva zamenjavo krone al pari. Kakor se trdi je bil nastop ministra dr. Kramerja v tej historični seji ministrskega sveta tako prepričevalen in njegovi razlogi tako močni, da so prepričali vse ministrski svet, tudi one člane ministrskega sveta, ki so bili v početku posvetovanja drugačnega mnenja glede rešitve valutnega vprašanja.

Beograd, 12. Današnja seja ministrskega sveta se je vršila pod predsedstvom ministrskega predsednika Davidovića. Kakor vedno je tudi tokrat vodil razpravljanje o valutnem vprašanju s svojo priznano spretnostjo in njegovemu modremu vodstvu je mnogo pripisovati, da se je našlo rešenje, ki je najpovoljnejše za ta težki problem. Davidović se je izkazal kot moža, ki zastopa samo državne interese, in sicer interese cele države. Izkazalo se je, da pozna jako dobro gospodarske prilike naših krajev, ki so bili nekdanj pod Avstrijo in jih zastopa z isto objektivnostjo, kakor interese Srbije. Pokazal se je kot pravega Jugoslavana in demokrata.

SKLEP.

Beograd, 12. Ministrski svet je v seji, ki je trajala ves dan, dopoldne in popoldne, do pozno v noč, in ki je veljala izključno le valutnemu vprašanju, končno sklenil sledeče:

Reorganizirana „Narodna banka“ naj stare (avstrijske) krone potegne

iz prometa s tem, da jih zamenja za novo kronsko novčaničico. Ker takšnih novčanič še ni natisnjenih, naj se za sedaj uporabi v to svrhu novonatisnjeni državni dinar, ki se mora s posebnim natisom na obeh straneh označiti kot krona, in sicer, ker teh novčanič še ni dovolj natisnjenih, naj bi se na vsako takšno dinarsko novčaničico natisnil štirikratni iznos v kronah. — V garancijo novih bankovcev bo dala država „Narodni banki“ državne bono. Na ta način prevzame država jamstvo tudi za izmenjane nove krone. Ta državna garancija bo podprta zlasti s tem, da se zastavi en del državnih šum, kojih čisti dohodek bo deloma služil v sukcesivno kritje novčanič „Narodne banke“. Sedanje kritje, ki ga „Narodna banka“ še ima, bo služilo tudi kot kritje za nove kronске novčaničice. Razmerje med novo krono in njeno zlato podlago ostane za sedaj še nerešeno. Rešinalga se le parlament, ki bo določil tudi zlato podlago za dinar in končno definitivno razmerje med krono in dinarjem. Sedanja zlata podlaga starega dinarja se dotlej ukine. Za začasno razmerje med krono in dinarjem se do te odločitve obdrži dosedanj uradni kurz 4:1. Na kronskem teritoriju država plačuje in sprejema plačila za svoje terjatve v kronah. Mali kronski bankovci po 1, 2 in 10 K ostanejo začasno v prometu in se čimprej nadomeste z novimi bankovci.

TUDI PRIZNALICE SE IZMENJAJO ZA NOVE JUGOSLOVANSKE KRONE!

Beograd, 12. Izmenjava markiranih kron se bo izvršila v najkrajšem času. Kličjeji, s katerimi se bode na obeh straneh opremlili nove dinarske novčaničice z označbo v kronski veljavi, so že pripravljeni. Delo se bo vršilo v več tiskarah. Izmenjave se bodo poleg bankovcev tudi priznalice al pari, to je onih svoječasno odtegnjenih 20% bo poravnanih v novih jugoslovanskih kronah.

UNIČENI NAČRTI.

Beograd, 12. V beograjskih radikalnih krogih vlada velika poparjenost radi zaključka današnje ministrske seje. Radikalni voditelji, posebno Stojan Protić in Momčilo Ninčić, so pričakovali, da

pride pri reševanju valutnega vprašanja do nesoglasja v vrstah Demokratske zajednice. V tem smislu so že tudi oni in njihovi klerikalni zavzniki širili razne vesti in gospod Ninčić je že pravil svojim prijateljem, kako bo on reševal kronsko vprašanje s tem, da bo krono uničil. Imel je pripravljen že tozadevni načrt.

Ljubljana, 13. jan. 1920.

Cele mesece že živimo v težavah radi valutnega vprašanja. Draginja ima v veliki meri izvor v neurejenosti naše valute. Imeli smo denar, ki ga sami nismo cenili. Kadar se nam je kaj izboljšal, na je iz sosednih dežel privrelo novih kron noter in vse je bilo pokvarjeno! Ko smo blago prodajali v inozemstvo, smo se lastnega denarja bila in sramovali, saj niso vedeli, ali bil ravno kar sveže natisnjen od kupca in po naše žigosan.

To smo vsi čutili, da se v valutnem vprašanju mora nekaj odločilnega zgoditi. Komaj so bili koleki nalepljeni na krone, že so prišli glasovi, da se koleki ponarejajo in lepijo na tuje krone.

Valutno vprašanje je v naši državi radi tega tako težavno, ker imamo dve valuti, ki jih je v sklad spraviti. Za dinarjem je stal njegov ugled, za ubogo krono pa prav čisto nič, kakor vera in volja ljudstva, da temu denarju prizna neko veljavo.

Že mesece sem si belijo naši državni glavo, kako bi valuto izenačili. Bivši minister financ Momčilo Ninčić, radikalec, je prišel v Ljubljano in poročal, da je veliko pristašev relacije 1:10, t. j. za 10 kron bi dali 1 dinar, on pa da bi dal nekaj več. Govoril je o razmerju 1:4, 1:5. Bivši ministrski predsednik Stojan Protić je kroni dajal veljavo 5 stotink.

Demokratska vlada je takoj po svojem nastopu valutno vprašanje energično načela. Biljegovala je krono, da jo vsaj za nekaj časa odcepi od tuje krone. Takoj je krona stopila in danes dobiš za 100 naših kron na Dunaju 190 kron!

Zdaj je nastalo težko vprašanje: ali takoj izenačiti in izmenjati stari dinar in krono za nov denar — ali samo krono izmenjati za nov papir in prepustiti končno razmerje kasnejši odločitvi v parlamentu. Oba vsak je imel prijateljev in sovražnikov.

Finančni minister Voja Veljković je predložil načrt, po kojem bi se novi dinar na eni strani opremil z navedbo štirikratnega iznosa t. j. na desetdinarskem bankovcu bi imeli na eni strani napis: „štirideset kron“.

Napram temu načrtu so takoj nastali resni pomisleki. Reklo se je, da na enem in istem novcu dvoje lic ne more imeti za posledico nič drugega, kakor da se definitivno označi, da je krona vredna 1/4 dinarja! Cene bi povsod poskočile, ker bi se pravzaprav tudi pri nas s tem uvedel dinar. Nobena policija ne bi bila močna dovolj, da prepreči, da bi se cene podvojile, potrojile in nazadnje počevorile.

Borbo proti temu načrtu je vodil minister za trgovino in industrijo dr. Kramer. Vodil jo je mirno in brez trpkih opazk. Vsaj se je vedelo, da so tudi nasprotni argumenti močni in razumni in pošteno misljeni.

Včeraj je v ministrskem svetu padla glavna odločitev. Ministrstvo je stvar rešilo oziraje se na gospodarske potrebe vse države in skušalo najti kompromis, ki obema strankama omogoči, da se zadovoljita.

Čas za končno ugotovitev relacije med našo krono in dinarjem še ni dozorel. To je prva misel, ki jo je ministrstvo vsprejelo. Zato je odgodilo določitev relacije in jo prepustilo parlamentu. To odgovarja demokratskemu stališču vlade.

Ako pa se hoče kroni pustiti pristo pot, da se razvije, treba jo z dinarjem na enako stopnjo postaviti. Zato je vlada sklenila, da se ukine zlata podlaga srbskemu dinarju. Zlato podlago bodoči novi skupni naši novčanič bode sklenil sele parlament.

Čim je vlada sklenila, da relacije ne določi in da celo ukine dinarju zlato podlago, je priznala enakopravnost naši kroni! In to ni mala stvar. Zaničevana krona je danes prevzeta od države. Država zanjo garantira z vsem premoženjem. Še več! Prevzela jo je tudi Narodna banka, ki ji da vso svojo zlato, srebarno in valutno podlago kot temeljno jamstvo. Prej brez domovine, bo odslej jugoslovanska krona doma pri Narodni banki pod eno streho z dinarjem: dinar ji prinaša poleg strehe svojo podlago v zlatu, država svoje jamstvo zlasti s šumami.

Zdaj je skrb vlade samo, da čim hitreje izmenja krono za nov papir, ki se ne da ponarditi. Pri tem ji je prišel naproti Veljkovićev načrt. Dobri dve milijardi novih dinarjev ležita pripravljeni. Te se lahko nemudoma vporabi za izmenjavo. Če bi na tak dinar natisnili enak znesek v kronah, bi ne mogli izmenjati več nego 2 milijardi kron, imamo pa jih 7 milijard. Nevarnost, da vsak dan privre čez granico par novih milijonov, raste od dne do dne: čim boljše je kurz krone, bolj se ponarejanje izplača. Zato treba hitro postopati. Na pripravljeni dinarski papir se na obeh straneh krepko in vidno natisne štirikratni iznos v kronah. Tako lahko vse krone spravimo iz sveta. Tako imamo 40kronski, 80kronski, 400kronski, 4000kronski bankovec. Ker pa treba drobiža, ostanejo ta hip 1-, 2- in 10-kronski bankovci v prometu, dokler se ne naštejejo novi mali bankovci za njih izmenjavo. Nidvoma, da dobimo iz praktičnih razlogov kmalu zopet tudi 100- in 1000-kronske bankovce, naker se debeli komadi potegnejo iz prometa.

Krona je s tem priznana. Zdaj bomo vedeli, čemu delamo, čemu izvažamo. Vedeli bomo, da se ne mučimo za ponarejevalce. Vemo, da lastno premoženje rešujemo, če delamo za krono. Vemo, da draginjo pobijamo, če krono podpiramo. Zupanje v denar in v zavode bo znova rastlo. Naša država bo na ugledu v inozemstvu pridobila in nič se ne bojimo, da se bomo v parlamentu v par mesecih zlahka dogovorili radi končne izmenjave starega dinarja.

Jako važna je določba, da se v kronskem teritoriju državi plača in država plačuje vse le v kronah. S tem je izpodirvanje med valutama omejeno prav znatno. Enakopravnost krone je s tem znova priznana z dalekosežnimi posledicami.

Ljudstvo bo novi obrat v valutnem vprašanju z veseljem pozdravilo. Kdor ve, kake težave so v tej stvari in kako nevarne bi znale biti posledice, bode z zadovoljstvom vzel na znanje novi položaj in vedel hvala demokratski vladi, ki je uvaževala želje naroda. Hvala pa bo prav posebno vedel srbskim bratom, ki so temu ljudstvu na ljubo za svoj sprejeli njegov denar in mu dali enako mesto v skupni hiši. Ta politika bo stoteri sad obrodila v korist Jugoslaviji!